VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny**
(nr 168)
z dnia 11 grudnia 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 168)

11 grudnia 2018 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Bożeny Borys-Szopy (PiS)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– informację rządu Rzeczypospolitej Polskiej o działaniach podejmowanych w 2017 r. na rzecz realizacji postanowień uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. „Karta praw osób niepełnosprawnych" (druk nr 2807).

W posiedzeniu udział wzięli: **Marcin Zieleniecki** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Jerzy Płókarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Małgorzata Cholewa, Dariusz Lipski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dobry wieczór. Witam państwa na 168. posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w celu rozpatrzenia informacji rządu Rzeczypospolitej Polskiej o działaniach podejmowanych w 2017 r. na rzecz realizacji postanowień uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. „Karta praw osób niepełnosprawnych" (druk nr 2807). Witam wszystkich zebranych. Witam pana ministra Marcina Zienienieckiego wraz ze współpracownikami. Stwierdzam kworum. Porządek dzienny został państwu doręczony. Czy jest sprzeciw wobec zaproponowanego porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam przyjęcie porządku posiedzenia. Przechodzimy zatem do jego realizacji.

Szanowni państwo, w dniu 30 sierpnia bieżącego roku wpłynęła informacja rządu Rzeczypospolitej Polskiej o działaniach podejmowanych w 2017 r. na rzecz realizacji postanowień uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. „Karta praw osób niepełnosprawnych" (druk nr 2807) w celu rozpatrzenia. Bardzo proszę pana ministra Marcina Zienienieckiego o przedstawienie informacji. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Marcin Zieleniecki:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, projekt przedkładanej dzisiaj Wysokiej Komisji informacji rządu o działaniach podejmowanych w 2017 r. na rzecz realizacji postanowień uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. „Karta praw osób niepełnosprawnych" zawiera opis działań zrealizowanych, kontynuowanych lub podjętych w 2017 r. przez ministerstwa i urzędy w ramach merytorycznych kompetencji oraz ustawowych uprawnień w zakresie realizacji praw określonych w tej uchwale. W podsumowaniu dokumentu wskazano, że najważniejsze działania podejmowane w 2017 r. na rzecz realizacji praw dla osób niepełnosprawnych, ale także niepokojące tendencje i projektowane w dłuższej perspektywie działania zapobiegające negatywnym tendencjom. Spróbuję w sposób syntetyczny przedstawić główne elementy składające się na informację.

Najważniejszym elementem tej informacji jest kwestia ogłoszonego dokładnie w dniu 16 października 2017 r. programu polityki zdrowotnej, który służył wykonaniu programu kompleksowego wsparcia dla rodzin. Jest to program „Za życiem" na lata 2017-2021. Przypomnę, że ten program rozpoczął się z dniem 1 stycznia 2017 r. Problemy związane z niepełnosprawnością mają wpływ nie tylko na osobę niepełnosprawną, ale

także na członków jej rodziny. Stąd działania podejmowane w programie skierowane są zarówno do osób niepełnosprawnych, jak i ich rodzin. Program swoim zakresem obejmuje kompleksowe rozwiązania, w szczególności w obszarach dotyczących wsparcia dla kobiet w ciąży, ich rodzin, wczesnego wspomagania dziecka i jego rodziny, usług wspierających, rehabilitacyjnych, wsparcia mieszkaniowego, a także koordynacji wsparcia, poradnictwa i informacji.

Kilka informacji dotyczących poszczególnych działań podjętych w kilku najważniejszych obszarach związanych z tym programem. Pierwszy obszar to ochrona zdrowia. Program zakłada wsparcie działań oraz koordynację opieki neonatologicznej i pediatrycznej na rzecz dzieci w zakresie odżywiania mlekiem kobiecym noworodków i niemowląt, a także wczesnej rehabilitacji dzieci. W drodze zarządzenia prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia wprowadzone zostały trzy nowe zakresy świadczeń realizowanych od 1 stycznia 2017 r. Jest to dziecięca opieka koordynowana zapewniająca zintegrowaną opiekę neonatologiczną i wielospecjalistyczną opiekę pediatryczną, koordynowaną opiekę nad osobami z całościowymi zaburzeniami w rozwoju, która zapewnia skoordynowaną opiekę psychiatryczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, specjalistyczne poradnictwo ambulatoryjne oraz niezbędne działania diagnostyczne. Trzeci element to perinatalna opieka paliatywna wprowadzona w drodze rozporządzenia ministra zdrowia, które wprowadziło nowe świadczenie gwarantowane z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej. To świadczenie udzielane jest w poradni medycyny paliatywnej, w hospicjum domowym dla dzieci lub w hospicjum stacjonarnym. Obejmuje porady i konsultacje lekarskie, porady psychologa, a także koordynację opieki nad kobietą w ciąży.

Drugi element składający się na ten program dotyczy rehabilitacji społecznej. W związku z realizacją programu „Za życiem" wprowadzono zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Celem tych działań jest ułatwienie powrotu na rynek pracy opiekunom osób niepełnosprawnych, czyli członkom rodziny w rozumieniu przepisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin za życiem. Jeżeli chodzi o wprowadzone zmiany, to dotyczą stworzenia preferencyjnych warunków do zakładania przez te osoby działalności gospodarczej. A także zachęcania innych bezrobotnych do zakładania działalności polegającej na prowadzeniu żłobków lub klubów dziecięcych z miejscami dla dzieci niepełnosprawnych lub polegającej na świadczeniu usług rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania.

Kolejny element to zachęta dla przedsiębiorców do zatrudniania opiekunów osób niepełnosprawnych. Po trzecie, mamy wsparcie dla bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez umożliwianie im korzystania z subsydiowanego zatrudnienia. Po czwarte, jest to wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy nie mogą uzyskać statusu bezrobotnego poprzez zapewnienie im bezpośredniego dostępu do usług na rynku pracy i instrumentów rynku pracy. Piąty element to wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych w ramach prac społecznie użytecznych. Na program „Za życiem" składają się działania w zakresie edukacji. W październiku 2017 r. minister edukacji narodowej powołał zespół ekspertów do opracowania modelowych rozwiązań na podstawie założeń diagnozy funkcjonalnej opartej na biopsychospołecznym modelu rozumienia specjalnych potrzeb niepełnosprawności. W procesie diagnozy, jak również udzielania wsparcia, planuje się wykorzystanie międzynarodowej klasyfikacji funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia. Jednym z elementów przygotowywanych rozwiązań będzie dookreślenie zadań specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych. Już dzisiaj zobowiązane są one do współpracy ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych osób niepełnosprawnych uczęszczających do tych szkół.

Planuje się także, że w ramach specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych będą działać centra wsparcia edukacji włączającej. Działania w tym obszarze będą obejmować doradztwo, konsultacje dla nauczycieli i rodziców, prowadzenie zajęć na terenie placówek ogólnodostępnych, a także prowadzenie zajęć rewalidacyjnych. Jest także prowadzenie wypożyczalni sprzętu oraz podręczników i materiałów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami. Ważnym elementem programu „Za życiem" są działania dotyczące rynku pracy. W 2017 r. zaobserwowano pozytywne

zmiany, jeżeli chodzi o wskaźniki aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wzrósł z 23,7% w 2016 r. do 26,3% w 2017 r. Są nimi wzrost o 2,6%. Można powiedzieć, że w podobnym stopniu zanotowano spadek stopy bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych. Ten spadek nastąpił o 2,3%. Stopa bezrobocia zmniejszyła się z 11,6% do 9,3% w 2017 r.

Z radością przyjmujemy pozytywne tendencje. Jest to spadek stopy bezrobocia i wzrost współczynnika aktywności zawodowej, ale można powiedzieć, że nie jesteśmy usatysfakcjonowani tymi wskaźnikami. Pomimo że w 2017 r. zaobserwowano zmiany w aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych, sytuacja tych osób nadal jest trudna. Aktywna zawodowo pozostaje co szósta osoba niepełnosprawna w wieku 16 lat i więcej. Jest to w znacznym stopniu rezultatem reprezentacji starszych roczników w tej grupie. Co trzecia osoba niepełnosprawna w wieku produkcyjnym jest osobą aktywną zawodowo. Wskaźniki nie są dla nas satysfakcjonujące.

Jeżeli chodzi o działania, których celem jest zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, to w tym zakresie prowadzimy trzy pilotażowe programy. Jest to pilotażowy program „ABSOLWENT", którego celem jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych posiadających wyższe wykształcenie. Takim programem jest też program „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej". Celem tego programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej. Trzeci z tych programów to program „Praca – Integracja". Celem jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych dotyczą także infrastruktury, czyli polegają na likwidacji barier funkcjonalnych. Z informacji nadesłanych przez wszystkie ministerstwa i przez szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wynika jednoznacznie, że część ogólnodostępnych budynków w każdym resorcie i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów jest już dostępna dla osób niepełnosprawnych. W tym dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, osób niewidomych i osób niesłyszących. Otoczenie budynków w przeważającej większości jest również dostępne dla osób niepełnosprawnych. Dotyczy to także miejsc parkingowych. Jak wynika z nadesłanej informacji prace w tym zakresie będą kontynuowane w latach następnych.

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami to także działania w obszarze kultury. Projekty realizowane przez instytucje muzealne były w dużej mierze kontynuacją wcześniej podjętych działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Zdecydowana większość muzeów opracowuje specjalną ofertę dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem ich potrzeb, możliwości fizycznych i psychicznych. Takie działania są także związane z dostępem osób niepełnosprawnych do służb ratunkowych. W tym zakresie wypracowano koncepcję konkursu na aplikację mobilną do wysyłania zgłoszeń alarmowych na numer 112. Aplikacja ta umożliwia wysyłanie usług powiadamiania ratunkowego dla osób korzystających z urządzeń mobilnych w szczególności w czasie braku możliwości wykonania połączenia telefonicznego. Aplikacja ta będzie ułatwieniem dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza dla osób głuchych, w dostępie do usługi powiadamiania ratunkowego. Konkurs na taką aplikację został ogłoszony przez kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w lutym 2017 r. Obecnie trwają prace nad pierwszą wersją takiej aplikacji.

Prace na rzecz osób niepełnosprawnych to także wykorzystanie funduszy europejskich. W 2017 r. były kontynuowane prace w ramach grupy roboczej ds. równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępu osób z niepełnosprawnościami do funduszy unijnych w latach 2014-2020. W trakcie spotkań tej grupy podjęto następujące działania. Po pierwsze zainicjowano opracowanie standardów dostępności funduszy europejskich 2014-2020 jako załączników do wytycznych w zakresie realizacji zadań równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. Opracowano także trzy tzw. miękkie standardy dostępności dla funduszy europejskich 2014-2020, tj. standardy szkoleniowy, edukacyjny i informacyjno-promocyjny. Omówiono także dal-

sze prace nad standardami twardymi. Chodzi o standardy cyfrowy, architektoniczny i transportowy. W ramach tych działań omówiono planowane rozszerzenie wytycznych w zakresie trybu wyboru projektów na lata 2014-2020 o kryteria dotyczące dostępności, a także umożliwiono uczestnikom zapoznanie się z technologiami wspomagającymi i przetestowanie tych urządzeń.

Niepokojące tendencje w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych, które zostały stwierdzone w 2017 r. dotyczą przede wszystkim obszaru rynku pracy. Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym wciąż pozostają poza rynkiem pracy, pomimo znaczącego subsydiowanego wsparcia ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i budżetu państwa. Ten problem dotyczy także w znacznej mierze instytucji publicznych, tzn. ministerstw i urzędów, które w przeważającej większości nie osiągnęły jeszcze ustawowego 6% wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Niezadowalające jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej, pomimo wprowadzenia w 2011 r. zmian korzystnych dla osób niepełnosprawnych w tej ustawie. Chodzi przede wszystkim o wprowadzenie pierwszeństwa w zatrudnieniu w służbie cywilnej, jeżeli w danym resorcie nie jest zrealizowany 6% wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Z nadesłanych informacji wynika także, że resorty i urzędy centralne są zainteresowane zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych, starając się dotrzeć do jak największej liczby osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych.

Jeżeli chodzi o działania, które byłyby możliwe w celu zrealizowania tych postulatów, działań na rzecz osób niepełnosprawnych, to takimi długofalowymi, priorytetowymi działaniami byłoby sukcesywne zwiększanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych. A w szczególności osób biernych zawodowo w wieku produkcyjnym, zwłaszcza w kontekście zachodzących w kraju zmian demograficznych. Powinna być kontynuowana promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej, m.in. poprzez szkolenia kadry służby cywilnej, spotkania konferencyjne, seminaryjne, a także działania zachęcające ministerstwa i urzędy centralne do nawiązywania ściślejszej współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wsparciem osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Otwieram dyskusję. Pani poseł Ewa Tomaszewska, bardzo proszę.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Przepraszam pani poseł. Następnie pan poseł Jacek Piechota. Przepraszam bardzo pan poseł Sławomir Piechota. Później pani poseł Kochan. Dziękuję bardzo. Pani poseł Ewa Tomaszewska, bardzo proszę.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Dziękuję. Jestem świeżo po spotkaniu w dniu dzisiejszym z Krajową Sekcją Osób Niepełnosprawnych NSZZ „Solidarność". Chciałam przekazać dwie sugestie z ich strony. Bardzo zależałoby im na większym wsparciu finansowym dla osób ze sprzężonymi niepełnosprawnościami na rynku pracy. Jest to istotne, bo nie jest to pojedyncza trudność w funkcjonowaniu. Większa ich liczba powoduje często większe koszty dla pracodawcy i większe problemy dla osoby świadczącej pracę. Jest to jedna kwestia.

Druga sprawa to taka podpowiedź. Nie wszyscy są w stanie pracować na otwartym rynku pracy. Praca w specjalistycznych zakładach gwarantuje im większe poczucie bezpieczeństwa. Chodzi tu głównie o osoby z problemami rozwoju intelektualnego i schorzeniami psychicznymi. Aby nie wchodzić w kolizję z przepisami Unii Europejskiej, które dotyczą zakazu dofinansowania pracodawców można byłoby wyodrębnić ścieżkę dofinansowywania nie tyle miejsca zatrudnienia, co możliwości rehabilitacji w miejscu zatrudnienia. W spółdzielniach inwalidzkich dla osób niepełnosprawnych mieliśmy

swego czasu tego rodzaju rozwiązania. Poza normalną pracą była możliwość świadczeń rehabilitacyjnych w zakładzie pracy. To chciałam przekazać. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Sławomir Piechota, bardzo proszę.

Poseł Sławomir Jan Piechota (PO-KO):

Panie ministrze, chciałem spytać o kwestie, które wydają mi się pomijane w tych zasadniczych informacjach, a które są kluczowe dla oceny tego, co się dzieje w sytuacji osób niepełnosprawnych. Pierwsza sprawa, czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z października 2014 r. nie zostanie zrealizowany w tej kadencji? Tego wyroku domagali się posłowie PiS, czyli pan poseł Szwed i pan poseł Ast. Reprezentowali oni wnioskodawców przed Trybunałem Konstytucyjnym. Trybunał w październiku 2014 r. uznał rację skarżących i nakazał zrównanie świadczeń dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych ze świadczeniami dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych. Mijają trzy lata funkcjonowania rządów PiS i cztery lata od wydania wyroku. Budżet na ten rok nie przewiduje wykonania tego wyroku. Czy to znaczy, że przez całą kadencję ten wyrok nie zostanie wykonany? To jest pierwsza, zasadnicza sprawa.

Druga sprawa to kwestia orzecznictwa. Co takiego jest w projekcie, który wypracował zespół pod przewodnictwem pani prezes ZUS, że ten materiał jest utajniony? Wyraźnie o tym powiedział pan minister Michałkiewicz podczas debaty o funduszu solidarnościowym. Powiedział, że nikt nie widział tego materiału. Ten materiał widziała tylko pani minister Rafalska. Dlaczego ten materiał ma tajny charakter?

Trzecia sprawa. Dlaczego spada zatrudnienie osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej? Pan minister mówił, że są podejmowane różne działania i są efekty tych starań. Tymczasem „Rzeczpospolita" napisała w maju tego roku: „Choć zatrudnienie w służbie cywilnej po raz pierwszy od lat wzrosło, to ubyło pracowników z niepełnosprawnościami. W zeszłym roku po raz pierwszy od siedmiu lat zanotowano wzrost zatrudnienia w służbie cywilnej. Jeżeli chodzi o cały korpus, wzrost był nieznaczny – o 0,4%, czyli 534 etaty. Rekord padł na stanowiskach dyrektorskich i kierowniczych. Tam wzrost sięgnął 52%". Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, to w ciągu roku zatrudnienie osób niepełnosprawnych spadło w służbie cywilnej o 233 osoby. „Rzeczpospolita" napisała, że wcześniej od 2010 r. systematycznie, choć powoli, następował wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej. Natomiast, w 2017 r. nastąpił spadek o te 233 osoby. To również wynika jasno z materiałów, które państwo przedłożyliście. W załączniku nr 4 czytamy, że składano oferty. Pan minister Michałkiewicz mówił, że w zasadzie niepełnosprawni nie zgłaszają się do służby cywilnej. Trudno ich zatrudnić, skoro się nie zgłaszają. W załączniku nr 4 są informacje, że do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów złożono 24 oferty, w tym 8 spełniających kryteria formalne. Nie zatrudniono nikogo. W Ministerstwie Edukacji Narodowej było 16 ofert, w tym 12 spełniało kryteria, i jedna osoba została zatrudniona. Z Ministerstw Zdrowia i Sprawiedliwości brak danych. Nie wiem, jak to możliwe. Ministerstwa odmawiają takich danych. Mamy podobne informacje z Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego. Wpłynęły 23 oferty, w tym 19 spełniło kryteria, i mamy zero zatrudnionych. Do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wpłynęło 290 ofert, w tym 259 spełniało kryteria, i zatrudnionych zostało 21 osób. Jest to grubo poniżej 10%. Te dane twardo wskazują, że niepełnosprawni chcą pracować i spełniają kryteria formalne, ale ich wnioski o zatrudnienie są odrzucane. Jednocześnie w całej służbie cywilnej spada zatrudnienie. Czy rzeczywiście ta kadencja zostanie zapamiętana jako ta, w której zmniejszyło się zatrudnienie osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo, panie pośle. Pan poseł Jan Klawiter, bardzo proszę.

Poseł Jan Klawiter (niez.):

Myślę, że jesteśmy zgodni co do tego, że kwestia pracy dla osób niepełnosprawnych jest takim zasadniczym elementem dającym im godność życia w społeczeństwie. Jak przeglądałem ten materiał, to widzę statystyki wskazujące, że im wyższe wykształcenie

osób niepełnosprawnych, tym większa jest ich aktywizacja zawodowa. Jest to oczywiście zrozumiałe. Myślę, że trzeba poszukać możliwości aktywizacji na poziomie uczenia i to w dużo większym zakresie niż ta, którą dzisiaj się robi, żeby ten problem zaczął się rozwiązywać. Im lepiej wykształcimy osoby niepełnosprawne, tym łatwiej znajdą pracę na rynku. Mają one duże bariery w czasie przyswajania wiedzy. Myślę, że trzeba dokonać szczególnych działań, aby poprawić ten problem. Odnosząc się do braku 6% wskaźnika, a chodzi o zatrudnienie w administracji, to jest to dla mnie niezrozumiałe i powinno być pod baczną kontrolą państwa, dlaczego administracja nie potrafi zrealizować tego wskaźnika. Jeżeli mamy 10% osób niepełnosprawnych w Polsce, musimy zdecydowanie upomnieć się o nich. Myślę, że urzędy pracy zainteresowały się tym. Nie mam od razu gotowej recepty. Z pewnością urzędy pracy mają trochę mniej problemów, zajęć przy tak niskim współczynniku bezrobocia. To mógłby być element, który mógłby być ważnym zadaniem na dzisiaj. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo, panie pośle. Bardzo proszę, pani poseł Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Pytania dotyczące zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, szczególnie w służbie cywilnej, zadał już pan poseł Piechota. Nie będę ich powtarzać. Panie ministrze, chciałam zapytać o stan prac. Czy one trwają? Chodzi o temat spraw związanych z ubezwłasnowolnieniem. Jest to dość wstydliwy problem. Od wielu lat środowiska osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi, ale także same osoby niepełnosprawne o tym mówią. Mamy informacje prasowe o tym, że nie stosujemy najnowszych rozwiązań prawnych dotyczących grupy osób z niedomogami intelektualnymi. Nie jesteśmy tutaj na kursie dzieła. To jest bardzo trudny problem. To nie jest problem, który da się rozstrzygnąć dwu, czy trzymiesięcznym debatowaniem. Jest to zdrowie publiczne. Jest to cały system prawa, który zahacza o ścisłą współpracę z Ministerstwem Sprawiedliwości. Musimy rozwiązać problem. Pytanie, czy w tej kwestii coś się dzieje? Czy jest jakiś zespół międzyresortowy, który rozstrzyga te sprawy i pracuje nad tym?

Jeszcze jedna rzecz związana z systemem orzekania, o którym niewiele wiemy. Wiemy tylko, że ma być zmieniany. Od tego systemu orzekania o niesamodzielności uzależniamy wiele rozwiązań prawnych. Słyszymy to od 2016 r., a chodzi o rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego i zrównania świadczeń, jakie otrzymują opiekunowie osób z niepełnosprawnością. Czy w związku z tym orzecznictwem sposób orzekania o niesamodzielności dotyczy spraw związanych ze zdrowiem psychicznym, z ubezwłasnowolnieniem, z mieszkalnictwem i całym bagażem problemów, które osoby, także z niepełnosprawnością intelektualną, niosą? Ich rodzice są mocno zaniepokojeni zastojem prac w tej kwestii. Pytanie, czy państwo chcecie rozwiązać coś w tej kwestii i coś zrobić z tym problemem?

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Bardzo proszę, pani poseł Kornelia Wróblewska.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Panie ministrze, również mam kilka pytań. Są to trzy pytania bezpośrednio związane z tym, co pan powiedział i co jest zapisane w dokumencie, który posiadamy. Wspomniał pan o stabilnym zatrudnieniu w administracji publicznej, jako o projekcie, który państwo przygotowaliście. Chciałam zapytać, jakie są to obecnie liczby? O ile wzrosło to zatrudnienie dzięki projektowi, który został wprowadzony?

Druga kwestia dotyczy dostępności budynków administracji publicznej. Na ile mówimy tutaj o dostępności architektonicznej, likwidacji barier architektonicznych? Na ile te budynki są faktycznie przystosowane do obsługi osób z niepełnosprawnościami? Mam na myśli osoby niewidome czy osoby głuche. Chodzi mi też o pętle indukcyjne oraz o tłumaczy języka migowego. Nie mam na myśli kursów, które przechodzili pracownicy administracji. Wiem, że było to 60 godzin nauki języka migowego. Mam na myśli faktycznie zatrudnionych tłumaczy języka migowego lub domówienia ich na wizytę dla

osoby, która faktycznie potrzebuje takiego wsparcia, i może skorzystać z takiej usługi za pośrednictwem internetu, bo takie usługi również można kupić.

W kwestiach dostępności kultury czytamy, że w dziale literatura jest przewidziane tłumaczenie na język polski w różnych formatach, również dostępnych dla osób niepełnosprawnych. Jest to siedem zadań za 80 tys. zł. Czy to uwzględnia również tłumaczenia na język migowy dla osób głuchych? Jakie formaty macie państwo na myśli?

Skoro jesteśmy przy dostępności, to chciałabym zapytać, jakie są plany realizacji dostępności dla osób z różnymi niepełnosprawnościami, jeżeli chodzi o media, telewizję, teatr? To jest pytanie o cały projekt „Niepodległa". Już chyba wszyscy państwo wiecie, że pomimo rozmów na etapie wprowadzania tego programu, były konsultacje ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, w tym ze środowiskiem osób głuchych. Niestety, ale większość przekazów medialnych, wraz z głównym koncertem, była zupełnie nieprzygotowana do odbioru przez osoby głuche i niewidome. Wracam z rady programowej TVP3. Opowiadali o programie „Niepodległa". Było przygotowanych ponad 150 audycji na potrzeby projektu „Niepodległa". Pytałam, czy któryś z projektów był przetłumaczony na polski język migowy? Czy był tłumacz, czy też były wprowadzone napisy? Panowie szeroko otworzyli oczy i przeprosili, bo nie pomyśleli o tym. Chciałam zauważyć, że pan dyrektor swoją wypowiedź zaczął od słów, że jest to projekt dla wszystkich Polaków, obywateli – i o wszystkich, ponieważ dotyczy niepodległości. O osobach głuchych, niewidomych po prostu zapomniano. Ten program trwa jeszcze kilka lat. Jest rozpisany na kilka lat. Czy jest możliwość wpisania takiego zapisu, aby program był dostępny dla wszystkich osób, łącznie z osobami niepełnosprawnymi? Jest to bardzo istotna sprawa.

Została już wspomniana kwestia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 2014 r. w sprawie wyrównania świadczeń dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Również przychylam się do tego pytania, ponieważ te osoby są w bardzo trudnej sytuacji. Panie ministrze, pan na pewno o tym wie. Odbyło się wiele spotkań, wiele rozmów na ten temat. Wydaje się, że jakaś forma wykonania tego wyroku i wyrównania świadczeń dla tych osób jest dzisiaj naprawdę bardzo potrzebna. Takie samo pytanie odnosi się do rodziców przebywających na wcześniejszych emeryturach tzw. emeryturach EWK. Rozumiem, że są tam różne zawiłości. Jest tam kwestia orzecznictwa, które było dzisiaj wspomniane. Są to osoby, które przez ostatnie trzy lata – moje pierwsze trzy lata w polityce – dobijają się do naszych biur poselskich. Piszą petycje do Sejmu z prośbą o rozwiązanie tej sytuacji. Panie ministrze, czy mamy jakieś podsumowanie prac, które odbyły się w tym roku? Czy są informacje o przyszłym roku? Czy możemy coś powiedzieć tym ludziom, którzy są w trudnej sytuacji i bardzo proszą państwa o wsparcie?

Wracam dalej do osób głuchych. Dostępność usług w sferze administracji publicznej. Zaczęłam mówić o dostępności architektonicznej budynków. Pytam w dalszym ciągu o pętle indukcyjne, tłumaczy języka migowego, dostępność stron www. Mamy specjalne certyfikaty, które należałoby spełniać. Jak wygląda dzisiaj dostępność stron rządowych, poszczególnych ministerstw? Czy to się poprawia? Na jakim jest to etapie? Jeżeli jesteśmy przy osobach głuchych, to pytanie o certyfikację. W ustawie o języku migowym niestety, ale leży kwestia certyfikacji tłumaczy języka migowego. Tutaj mamy rozpisane, jak to wygląda w kwestii dostępności chociażby sądów dla osób z niepełnosprawnościami. Jak to wygląda w tej sytuacji? Nie wiem, czy państwo zainteresowaliście się tym tematem. Czy są prowadzone prace pod kątem tego, żeby uściślić, ujednolicić certyfikację? Wprowadzić jednolitą, aby można było szkolić i wypuszczać na rynek tłumaczy bez żadnej wątpliwości, czy mają prawo czy nie. I żeby mogli występować w różnych zawodach. Mam na myśli m.in. sądy, ale jeśli jestem przy osobach głuchych, to również jest to dostępność usług medycznych, co jest bardzo skomplikowaną sprawą. Bardzo często osoby głuche, które mają dzieci słyszące, mają je za tłumaczy.

Tutaj pojawia się kolejny problem, a mianowicie dzieci CODA. Ważna jest dostępność tłumaczy języka migowego i odpłatnej formy skorzystania z ich usług. Druga sprawa do dzieci CODA i kwestia szkół. Pamiętam posiedzenie komisji edukacji medialnej, na którym rozmawialiśmy z panią minister Zalewską na ten temat. Pytanie, czy coś się zmieniło, czy problem dzieci CODA został dostrzeżony przez ministerstwo i czy toczą się jakieś prace w tym zakresie? Te dzieci są bardzo często pomijane w szkołach z nie-

wiedzy nauczycieli, dyrekcji. Skoro dziecko jest słyszące i ma niesłyszących rodziców w domu, to wydaje się, że nie jest żadnym problemem dla szkoły. To dziecko przychodzi na wywiadówki i musi tłumaczyć, dlaczego są z nim problemy. Są to dzieci, które wymagają specjalnej opieki i troski. Czy zostało to w jakikolwiek sposób zauważone? Czy zostały podjęte jakieś prace w tym kierunku?

Panie ministrze, edukacja specjalna. Co z tymi dziećmi, które w tej chwili wypychane są do domów na nauczenie indywidualne? Czy jest szansa, aby odwrócić te przepisy, aby te dzieci mogły dalej uczestniczyć w tzw. edukacji włączającej? Czy będą mogły wrócić do normalnego życia, normalnej socjalizacji? To jest bardzo ciekawy problem, z którym spotkałam się wielokrotnie. Dalej jest to kwestia orzecznictwa, bo jak wiemy miały być ogłoszone wyniki przygotowywanej ustawy i zmian w orzecznictwie. To było przesuwane, ale w ostateczności termin miał być w sierpniu. Dalej nic nie wiemy o tym, co dzieje się z orzecznictwem, a dzieją się różne rzeczy społeczne. Dotyczy to m.in. dzieci z orzeczeniem dotyczącym autyzmu. Dzieciom autystycznym w komisjach orzekających o niepełnosprawności nagminnie jest odbierany pkt 7, z orzecznictwa mówiący o konieczności całodobowej opieki nad tymi dziećmi. Zazwyczaj zadawane jest pytanie takiemu dziecku na posiedzeniu komisji, czy jest w stanie zrobić sobie kanapkę. Dziecko odpowiada: „Tak, jestem w stanie". Na tej podstawie odbierana jest konieczność całodobowej opieki, bo skoro jest sobie w stanie zrobić kanapkę, to nie ma problemu. A prawda jest taka, że tym dzieciom trzeba przypomnieć, że muszą zjeść. Trzeba podać im produkty i wtedy oczywiście zrobią sobie kanapkę. Trzeba powiedzieć, że muszą zjeść, bo są w stanie same się zagłodzić. Nie pamiętają o tym, że jest taka konieczność.

Jest tego dużo. Koledzy posłowie wymienili inne, ważne rzeczy. Nie będę przedłużała i bardzo dziękuję za wysłuchanie.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo, pani poseł. Mam zapisaną jeszcze panią poseł Monikę Rosę. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos i dopisać się do listy? Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pani poseł Monika Rosa.

Poseł Monika Rosa (N):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Panie ministrze, jakiś czas temu komitet ONZ ds. osób z niepełnosprawnościami wydał konkretne rekomendacje. Pan minister dobrze je zna. Natomiast, chciałabym zapytać o te, które są najważniejsze. Jest to wspominany wielokrotnie jednolity system orzekania o niepełnosprawności, który będzie wypracowany z udziałem organizacji pozarządowych osób z niepełnosprawnościami. Drugi element to likwidacja instytucji ubezwłasnowolnienia. Wiem, że jest to trudny problem, ale chciałabym usłyszeć, jaki jest poziom prac? Czy te prace są w ogóle podejmowane? Kwestia uchylenia przepisów prawnych, które dopuszczają umieszczenie osób z niepełnosprawnością w instytucjach z powodu niepełnosprawności psychiczno-społecznej, oraz kwestia ograniczenia wolności osobistej osób w domach opieki społecznej. Odejście od terminologii, takiej jak upośledzenie umysłowe, niezdolność do pracy, niezdolność do pełnienia ról społecznych. Kwestia wprowadzenia definicji dyskryminacji krzyżowej. Kwestia zaprzestania stosowania terapii konwersyjnych i wspierania osób z niepełnosprawnością społeczną wraz z poszanowaniem tożsamości płciowej, orientacji seksualnej tych osób. Kwestia zalecenia, aby kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami miały dostęp do pomocy w podejmowaniu decyzji życiowych, ale także dostępu do lekarza ginekologa, w gabinetach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Są to tylko niektóre z zaleceń komitetu i chciałabym usłyszeć odpowiedź, jak państwo ustosunkowują się do tych zaleceń, w szczególności do tych, które wymieniłam. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo. Tam jeszcze widziałam pana. Proszę się przedstawić.

Prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz:

Jerzy Płókarz, prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej. Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w imieniu naszej organizacji chciałbym potwierdzić twierdzenia ze strony administracji państwo-

wej. W dużej mierze osoby niepełnosprawne nie chcą podejmować pracy. Mają możliwość, a rzeczywiście nie chcą. My, jako organizacja społeczna, stowarzyszenie, dajemy non stop ogłoszenie, że przyjmiemy do pracy do biura osobę niepełnosprawną, chcąc realizować politykę wspierania osób niepełnosprawnych i rehabilitacji poprzez pracę. Wierzcie nam państwo, jest bardzo ciężko. Słyszymy to od wielu lat, bo przecież wiele lat temu padały takie same pytania na posiedzeniu komisji ds. społecznych. Kolejni ministrowie kolejnych rządów odpowiadali: „Tak, bardzo chętnie zatrudnimy, ale ci niepełnosprawni nie bardzo chcą pracować". My, jako organizacja społeczna działająca w sferze osób niepełnosprawnych, z całą stanowczością to potwierdzamy. Nie jest to doświadczenie jednej organizacji, bo mamy kontakt ze spółdzielniami socjalnymi, spółdzielniami pracy dla osób niepełnosprawnych. Oni też mają kłopoty z pozyskaniem pracowników wśród osób niepełnosprawnych.

Te osoby uważają, że po co pracować, skoro różnica pomiędzy świadczeniami socjalnymi a pensją jest niewielka. Dochodzą do wniosku, że nie opłaca się pracować im za parę złotych więcej. Korzystając z okazji i dzisiejszego posiedzenia, chcielibyśmy podpowiedzieć dwie sprawy, które uważamy, że mogą wobec zaangażowania pieniędzy z budżetu pomóc w znaczący sposób osobom niepełnosprawnym.

Pierwsza sprawa to Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Panie ministrze, w tym roku wręcz z przerażeniem stwierdziliśmy, że zapomniano przy konkursach dla organizacji społecznych, że organizacje mogą działać opierając się na społecznikach, którzy działają z dobrego serca, dostając jakieś tam zwroty kosztów czy jakieś zadośćuczynienie za zaangażowanie się społeczne. Przewidziano, że organizacja może działać tylko opierając się na pracownikach. Nie można dać diet stanowiących jakąś rekompensatę za udzielanie się społeczne. Natomiast można zawrzeć umowę o pracę, umowę-zlecenie, co znacznie podwyższa koszty takich działań oraz wypacza ideę społecznikostwa. My akurat jesteśmy taką organizacją, która stara się działać na podstawie zachęcenia obywateli do działania *pro publico bono*. Mam nadzieję, że jest to pomyłka, przeoczenie. Wymieniono bowiem enumeratywnie, jakie mogą być koszty osobowe i zapomniano, że może być jeszcze społecznik, który otrzymuje diety, a nie wynagrodzenie. Diety są *de facto* mniejsze niż wynagrodzenie.

Jeszcze jedna bardzo ważna sprawa zgłaszana przez osoby niepełnosprawne, ale również przez osoby, które zatrudniają niepełnosprawnych. Osobę niepełnosprawną, która ma orzeczenie o niepełnosprawności, udało się zaktywizować i pracuje. Kończy się jej termin ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Ta osoba nie może wystąpić do zespołu orzecznictwa np. na miesiąc przed końcem ważności aktualnego zaświadczenia z wnioskiem o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, np. 30 listopada wydać orzeczenie, że obowiązuje od dnia 1 grudnia. Trzeba zaczekać, aż skończy się to orzeczenie, w następnym miesiącu złożyć wniosek i dopiero wnioskować o orzeczenie stopnia niepełnosprawności. Tworzy się luka niepewności zarówno dla osoby niepełnosprawnej, jak i dla pracodawcy. Wprawdzie obowiązuje przepis, za który należy podziękować. Jest w nim stwierdzone, że jeżeli ta osoba będzie miała utrzymany stopień niepełnosprawności, to traktuje się to jako ciągłość. Co, jeżeli będzie zmiana tego stopnia? Może zostać orzeczony wyższy stopień i w ciągu tego miesiąca wyszłoby na to, że nie można byłoby powierzyć jej pewnych czynności. Co, jeżeli będzie obniżony stopień niepełnosprawności? Niepewność powoduje, że nagminnie te osoby są zwalniane z pracy i nie zawsze powracają do tej pracy.

Rozmawiałem z kilkoma kierownikami zespołów orzekania. Oni się tutaj zgadzają, że jest to dla nich niezrozumiałe. Można przecież wydać dzisiaj decyzję, że orzeka się z dniem i początek obowiązywania jest za trzy dni lub za tydzień. Na razie obowiązuje decyzja do końca miesiąca, czyli ta dotychczasowa. Jeżeli wydaje się orzeczenie za okres do, to można również określić datę od. To jest nasza sugestia, bo to nic nie kosztowałoby, a podejrzewam, że spowodowałoby pewne oszczędności. Rozwiązałoby też istniejący od wielu lat problem wśród osób niepełnosprawnych, które są aktywne zawodowo. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo. Zamykam dyskusję. Oddaję głos panu ministrowi.

Podsekretarz stanu w MRPiPS Marcin Zieleniecki:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, spróbuję odnieść się do wątków, które najczęściej się przewijały w pytaniach i dotychczasowej dyskusji. Później o uszczegółowienie wypowiedzi poproszę pana dyrektora biura pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych. Myślę, że najczęściej przewijał się wątek niesatysfakcjonujących wskaźników zatrudnienia w administracji publicznej i rządowej. Zwrócę uwagę na dane statystyczne. W tej chwili mamy zatrudnionych w służbie cywilnej prawie 146 tys. pracowników, z tego prawie 5200 osób to niepełnosprawni. Średni wskaźnik zatrudnienia wynosi 2,28%. Tak że jest to dużo poniżej tego wskaźnika, który został ustalony jako docelowy, na poziomie 6%. Rozmawiamy o 2017 r. Przeanalizowaliśmy także liczbę ofert czy aplikacji złożonych przez osoby niepełnosprawne w ramach naborów, które zostały ogłoszone w resortach w 2017 r. Osoby niepełnosprawne złożyły 1742 aplikacje.

Jeżeli chodzi o liczbę osób, które zostały przyjęte, to ich liczba wyniosła 131 osób. Nawet, gdyby wszystkie osoby, które złożyły wnioski o zatrudnienie w służbie cywilnej, zostały przyjęte do pracy, czyli 1742 osoby, to osiągnęlibyśmy wzrost liczby osób niepełnosprawnych na poziomie ok. 7000 osób. Nawet wówczas nie osiągnęlibyśmy tego pożądanego, docelowego wskaźnika na poziomie 6%, a wskaźnik zatrudnienia wzrósłby do 4,75%. Państwo pytają, dlaczego ten wskaźnik jest tak niski i tak mocno odbiega od tego docelowego wskaźnika. Przedstawiciel fundacji, przepraszam stowarzyszenia, sformułował dość odważną tezę, iż wynika to z braku zainteresowania, z niewielkiej liczby wniosków, jakie składają osoby niepełnosprawne. Przypomnę państwu mechanizm. Jest tak, że nabór na wolne stanowisko pracy jest otwarty. W pewnym sensie stanowi pewne pole do konkurencji pomiędzy osobą niepełnosprawną a pełnosprawną, które zgłaszają się do takiego naboru. Przepisy ustawy o służbie cywilnej dają pracownikowi niepełnosprawnemu, gdy wskaźnik 6% nie jest osiągnięty, prawo pierwszeństwa w zatrudnieniu. To pierwszeństwo w zatrudnieniu jest wtedy, kiedy komisja przeprowadzająca nabór zakwalifikuje osobę niepełnosprawną do maksymalnie pięciu najlepszych kandydatów, którzy zgłosili swoją kandydaturę. Też zwrócę państwa uwagę, że w ustawie o służbie cywilnej nie określa się, jakie są kryteria naboru, jakimi kryteriami kieruje się komisja, dokonując weryfikacji tych, a nie innych kandydatów.

Tak naprawdę, aby odpowiedzieć na pytanie dlaczego, powinniśmy wniknąć do protokołów komisji przeprowadzających nabór na wolne stanowiska pracy i poszukać odpowiedzi w uzasadnieniach, które komisja każdorazowo musi sformułować, podejmując decyzję o wskazaniu najlepszych kandydatów. Na szczegółowe pytania dotyczące powodów, dla których dyrektorzy generalni urzędów niechętnie i w niezbyt wielkim stopniu, bo słowo niechętnie nie jest na miejscu, zatrudniają osoby niepełnosprawne, nie jestem w stanie odpowiedzieć. Nie znam motywów, którymi kieruje się komisja przeprowadzająca nabór i dokonująca wyboru najlepszych kandydatów.

To, na co zwrócił uwagę pan poseł Klawiter, to bardzo istotny element. Jest to związane z kwalifikacjami zawodowymi. Jest to bardzo ważna uwaga, aby to przygotowanie do udziału w otwartym rynku pracy, bo mamy z taką sytuacją do czynienia, następowało na etapie zdobywania kwalifikacji zawodowych. Tak, aby te osoby legitymowały się takimi samymi, a nawet wyższymi kwalifikacjami zawodowymi, aniżeli inni kandydaci.

Drugi wątek, który przewijał się w pytaniach i dyskusji, dotyczył wyroku Trybunału Konstytucyjnego z października 2014 r. dotyczącego świadczeń dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Państwo pytaliście też o działania podejmowane w tym roku, czyli w 2018. Przypomnę, że jednym z działań, które zostały zainicjowane jeszcze wcześniej, było powołanie zespołu ds. reformy orzecznictwa o niepełnosprawności. Ten zespół bardzo intensywnie pracował przez praktycznie ostatni rok. We wrześniu tego roku zespół przedstawił raport swoich prac. Jest na tyle szczegółowy, że zawiera również projekt ustawy reformującej zasady orzekania o niepełnosprawności, a więc realizującej ten postulat, zalecenie ujednolicenia zasad orzekania o niepełnosprawności.

Państwo pytaliście też o stopień zaawansowania tych prac. Przypomnę, że zespół ds. reformy orzecznictwa o niepełnosprawności został powołany na mocy zarządzenia prezesa Rady Ministrów. Zespół przekazał efekty swoich prac. Jest to bardzo szczegółowy raport wraz z projektem ustawy. We wrześniu 2018 r. zostało to przekazane pani minister rodziny, pracy i polityki społecznej, Elżbiecie Rafalskiej. Zgodnie z właściwością pani minister przekazała ten raport. Ponieważ jest to reforma orzecznictwa w sprawach niepełnosprawności, to można powiedzieć, że wykracza ona poza kompetencje resortu rodziny, pracy i polityki społecznej. Obejmuje również systemy orzecznictwa i mechanizmy orzecznictwa, które pozostają w gestii innych resortów. Chodzi chociażby o resorty mundurowe. Ten dokument został przekazany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w październiku, czyli po miesiącu od zakończenia prac przez komisję. Jest w tej chwili analizowany. Od samego początku podkreślaliśmy, iż realizacja orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 2014 r. jest uwarunkowana wcześniejszą reformą zasad orzekania o niepełnosprawności, która będzie ujednolicona. Ten scenariusz jest realizowany.

Pytaliście państwo o stan prac nad zmianami w zakresie orzekania o ubezwłasnowolnieniu lub przyznawania statusu osoby ubezwłasnowolnionej. Przypomnę, że jest to materia, która jest przedmiotem regulacji w przepisach Kodeksu cywilnego. Jak państwo słusznie zwróciliście uwagę, jest to materia, która leży w kompetencjach ministra sprawiedliwości. Jeżeli chodzi o informacje, jakie posiadamy, to ta kwestia jest przedmiotem analiz w Ministerstwie Sprawiedliwości. Myślę, że jeżeli chodzi o szczegółowe pytania odnośnie do kwestii stopnia zaawansowania prac i realizacji tego postulatu, to właściwy jest minister sprawiedliwości. Oddam głos panu dyrektorowi, który uszczegółowi moją wypowiedź.

Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Michał Pelczarski:

Dzień dobry. Dziękuję. Chciałbym odnieść się do kilku kwestii, o których nie powiedział pan minister. Jeżeli chodzi o pytania pani poseł Tomaszewskiej dotyczące większego wsparcia finansowego osób ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, to przyjmujemy jako jeden z postulatów. Jak państwo wiecie, wsparciem osób niepełnosprawnych jest finansowanie z PFRON. Są tam kwoty dofinasowania, więc będziemy się im przyglądać, aby ewentualnie zwiększyć je lub zmienić. Co do możliwości rehabilitacji u pracodawców, to ta forma funkcjonuje w zakładach pracy chronionej. Na otwartym rynku pracy ta forma nie jest obowiązkowa u pracodawców. Natomiast osoby niepełnosprawne mają krótszy czas pracy, dodatkowe dni urlopu oraz możliwość udziału w procesie leczenia. Mogą więc brać również udział w rehabilitacji. Jeżeli chodzi o wyrok trybunału, to pan minister już odpowiedział.

Co do sytuacji na rynku pracy i zatrudnienia. Jeżeli chodzi o zatrudnienie w służbie cywilnej, to wygląda ono tak jak przedstawiono w danych statystycznych. Należy też zwrócić uwagę na to, że nie tylko stopień zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji jest niski, ale również stopień aplikacji osób niepełnosprawnych do konkursów w administracji. Pytanie, dlaczego osoby niepełnosprawne nie są zainteresowane tak mocno konkursami czy aplikowaniem do administracji publicznej? Jeżeli chodzi w ogóle o zatrudnienie, to dane są za 2017 r. My dysponujemy danymi za trzeci kwartał 2018 r. i mamy wzrost o dwa punkty procentowe. Wskaźnik aktywności zawodowej przekroczył 30%. Na koniec trzeciego kwartału 2018 r. mamy 32%. Bezrobocie spadło poniżej 7%, a więc wskaźniki poprawiają się. Chciałbym powiedzieć, że poza wprowadzonymi instrumentami, które dotyczą w szerokim zakresie rehabilitacji społecznej osób, wprowadzamy elementy mające wprowadzić rehabilitację zawodową. Do konsultacji wewnętrznych został wprowadzony projekt ustawy o zatrudnieniu wspomaganym, który ma dotyczyć osób najtrudniejszych do zatrudnienia. Liczymy, że ten instrument, poprzez wsparcie trenera pracy oraz agencji wspierania zatrudnionego, pomoże osobom niepełnosprawnym jeszcze lepiej odnaleźć się na rynku pracy.

Jeżeli chodzi o ubezwłasnowolnienie i postulaty komisji ONZ, to otrzymaliśmy rekomendacje. Przygotowujemy i lada moment przedstawimy odpowiedź na te wszystkie rekomendacje. Odpowiedź została już przestawiona przez stronę rządową w Genewie.

Na początku września byliśmy na obronie sprawozdania. Była relacja z tego wydarzenia, więc odpowiadaliśmy na wszystkie uwagi, postulaty, rekomendacje. Ministerstwo Sprawiedliwości bardzo kompleksowo przedstawiało informacje dotyczące instytucji ubezwłasnowolnienia. Ministerstwo dysponuje analizami tej instytucji, a więc przedstawimy informację dotyczącą tego instrumentu.

Jeżeli chodzi o dane programu „STABILNE ZATRUDNIENIE", to takich danych nie mamy. Poprosimy o to PFRON. Przekażemy je. Natomiast wczoraj odbyła się rada nadzorcza PFRON-u. Jednym z punktów była zmiana w tym zakresie, aby w ramach programu „Dostępność Plus" wypełnić tę dostępność i zmienić program „STABILNE ZATRUDNIENIE" lub zwiększyć możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji. Lada moment program rady nadzorczej PFRON-u będzie zmieniony.

Jeżeli chodzi o bariery i wiele kwestii związanych z problemami osób niepełnosprawnych, to wiele z nich będzie realizowanych, likwidowanych, rozstrzyganych poprzez program „Dostępność Plus". Aktualnie trwają intensywne prace nad kwestią dostępności, która ma wprowadzić różnego rodzaju rozwiązania. Tak że liczmy, że bariery architektoniczne będą ograniczane.

Jeżeli chodzi o program „Niepodległa" i informacje, które do nas docierają, to zwróciliśmy się do organizatorów. Będziemy chcieli zwracać uwagę na to, aby te wszystkie materiały i programy, które są tam zamieszczane, były dostępne w formatach przeznaczonych także dla jak najszerszej grupy osób niepełnosprawnych.

Jeżeli chodzi o emerytury EWK, to występują one na mapie drogowej. Są planowane jako jedno z rozwiązań, które będzie finansowane z funduszu solidarnościowego. Jak państwo wiecie, od dnia 1 stycznia uruchamiamy fundusz solidarnościowy. Aktualnie w biurze pełnomocnika jesteśmy w trakcie tworzenia wydziału do obsługi tego funduszu. Do końca stycznia pani minister zaprezentuje programy, które będą finansowane ze środków tego funduszu. Jednym z kierunków i pomysłów jest kwestia emerytur EWK.

Jeżeli chodzi o podsumowanie prac w tym roku i plany na przyszłość, to poza mapą drogową, która jest wyznacznikiem działań w obszarze krótkookresowym na ten i maksymalnie na przyszły rok, do konsultacji zewnętrznych została przekazana pierwsza w Polsce strategia na rzecz osób niepełnosprawnych w perspektywie czasowej do 2030 r. Tam bardzo szeroko rozpisujemy wszystkie działania, kierunki i cel, które chcemy osiągnąć, jeżeli chodzi o system wsparcia osób niepełnosprawnych.

Jeżeli chodzi o osoby głuche, to te postulaty również są nam znane. W przypadku problemów dzieci CODA dostałem informację, że odpowiedź na interpelację została pani poseł udzielona w kwietniu. Możemy ją zaktualizować i jeszcze raz poprosić o dane z Ministerstwa Edukacji Narodowej, żeby była aktualna.

Jeżeli chodzi o kwestie certyfikacji, to bardzo zależy nam, aby swoje działania zintensyfikowała Polska Rada Języka Migowego, która działa przy ministerstwie. Poprosiłem moich współpracowników o przygotowanie zmiany rozporządzenia, aby wprowadzić system certyfikacji tłumacza języka migowego. Dla nas i dla pana ministra ważne jest to, aby był ten system certyfikacji. Jest on ważny dla tych osób i dla tłumaczy. Jeżeli chodzi o samą usługę i zapewnienie tłumacza języka migowego, to często spotykamy się z postulatem, aby narzucić obowiązek dostępu tłumacza. Natomiast nikt nie broni tego organom publicznym, szpitalom. Jako biuro mamy podpisaną umowę z firmą, która dostarcza nam taką usługę. Zachęcamy, poprzez zwracanie uwagi, że każda instytucja powinna mieć taką usługę i być otwarta na swoich klientów. Pytanie, czy wprowadzić to jako obowiązek? Jest to do analizy. Te zagadnienia będą analizowane przy programie „Dostępność Plus".

Co do edukacji specjalnej, to muszę posłużyć się formą pisemną i uzyskać informacje z MEN-u, a więc to przekażemy. Co do odbierania dzieciom autystycznym pkt 7 w zespołach orzeczniczych, to nie spotkałem się z tym, że jest to sytuacja, która występuje często. Do nas trafia bardzo dużo informacji i próśb o interwencję. Natomiast zwrócę na to uwagę i spróbujemy to przeanalizować. Według informacji od pana ministra i założeń, które bierzemy pod uwagę przy pracach, to praca przy reformie systemu orzekania to jest jedno. Natomiast dla nas bardzo ważne jest, aby zespoły powiatowe i wojewódzkie

funkcjonowały dobrze i pozytywnie. Również w biurze podejmujemy działania, które mają usprawnić działanie zespołów orzeczniczych.

Co do pytania pani poseł na temat rekomendacji, to poprosiłbym o chwilę cierpliwości. Przedstawimy kompleksowe stanowisko wszystkich resortów rządu do poszczególnych rekomendacji komitetu ONZ. Tak że będzie wtedy okazja do dyskusji i omówienia stanowiska strony rządowej. Natomiast to stanowisko jest po części znane, ponieważ było bardzo szeroko przedstawione w Genewie przez reprezentantów poszczególnych ministerstw. Pan minister Michałkiewicz był przewodniczącym zespołu rządowego. Odnieśliśmy się do rekomendacji już w Genewie, ale pisemne stanowisko też będzie przygotowane. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo za wyczerpującą odpowiedź. Proponuję, aby Komisja przyjęła informację zawartą w druku 2807. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, to… Dobrze, jest sprzeciw. W takim razie będziemy głosować.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Przepraszam, ale mam jedno pytanie do pana ministra.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dyskusja została zakończona. Absolutnie nie ograniczałam państwu czasu. Pan minister bardzo wnikliwie odpowiedział. Przechodzimy do głosowania. Kto z pań lub panów posłów jest za przyjęciem powyższej informacji? Proszę o podniesienie ręki. Kto jest przeciw? Dziękuję bardzo. Kto się wstrzymał?

Stwierdzam, że Komisja przyjęła informację przy 17 głosach za i 4 przeciw.

Pozostaje nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy. Proponuję, aby posłem sprawozdawcą powyższej informacji została pani poseł Anita Czerwińska. Czy pani poseł się zgadza? Dobrze. Dziękuję bardzo. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, to stwierdzę, że Komisja wybrała panią poseł na posła sprawozdawcę. Nie słyszę sprzeciwu.

Stwierdzam, że Komisja wyczerpała porządek dzienny posiedzenia. Dziękuję wszystkim za udział. Zamykam posiedzenie. Jednocześnie informuję, że w dniu jutrzejszym najprawdopodobniej odbędzie się posiedzenie o godz. 15.30. Proszę śledzić SMS-y. Dziękuję bardzo.